

Kristin Bie

Dignity Day (verdighetsdag) 14. oktober 2015

Et samarbeid mellom Karmsund videregående skole,
Høgskolen Stord/Haugesund og
Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester,
Helse Fonna-kommunene

HSH-rapport 2015/5

Kristin Bie

Dignity Day (verdighetsdag) 14. oktober 2015

Et samarbeid mellom
Karmsund videregående skole, Høgskolen Stord/Haugesund
og Utviklingscenter for sykehjem og
hjemmetjenester, Helse Fonna-kommunene

HSH-rapport 2015/5

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND
STORD/HAUGESUND UNIVERSITY COLLEGE

2015

HSH-rapport 2015/5

Omslagslayout: Terje Rudi, HSH

Publisert av:
Høgskolen Stord/Haugesund
Klingenbergvegen 8
5414 Stord
www.hsh.no

Copyright © Kristin Bie, 2015

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Rapport

Dignity Day (verdighetsdag)

14. oktober 2015

– et samarbeid mellom Karmsund videregående skole, Høgskolen Stord/Haugesund og Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester, Helse Fonna- kommunene.

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

Karmsund
videregående
skole

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

Innhold

Innledning.....	1
Forberedelse og gjennomføring.....	2
Planlegging:	2
Gjennomføring:	2
Verdighetsbegrepet.....	3
Presentasjoner	5
Evaluering.....	6
Diskusjon	9
Konklusjon	11
Referanser	12
Vedlegg:.....	13
Vedlegg 1 Invitasjon til Global Dignity day	13
Vedlegg 2-4 Ulike postere	13

Innledning

Ansvarlige for prosjektet: Ragnhild Galtung Bjørkvik (adjunkt), Karmsund videregående skole, Kristin Ådnøy Eriksen (førsteamanuensis) og Marit Langesæter (høgskolelektor), Høgskolen Stord/Haugesund, og Kristin Bie (cand. San, fagutviklingskonsulent), Utviklingscenteret.

Via et eldresenter ble en representant for gruppen seniorer invitert til å delta i arbeidsgruppen, men det møtte ingen derfra.

Deltakergruppen: 15 elever fra Karmsund videregående skole, 25 studenter fra videreutdanning i aldring, helse og samfunn, og 15 seniorer (personer over 65 år) fra ulike kommuner i Helse Fonna.

Innledning og bakgrunn: Global Dignity Day ble etablert i 2006 av H.K.H. Kronprins Haakon, professor Pekka Himanen og leder av Operation Hope, John Bryant. Alle tre er medlemmer av nettverket Young, Global leaders. Global Dignity er et uavhengig, ideelt og politisk nøytralt initiativ. I 2011 ble Global Dignity Norge stiftet som en uavhengig organisasjon av Kronprins Haakon, som også sitter i styret. Gjennomføringen av den årlige Global Dignity Day i videregående skoler skjer i samarbeid med en rekke frivillige organisasjoner, idrettsforbund og studiesteder.

Viktige mål for Global Dignity Day er å fremme verdighetsbasert lederskap, stimulere til en global samtale om verdighet og engasjere ungdom i betydningen av verdighet.

Global Dignity Day markeres over hele verden, og i Norge er det først og fremst et skolearrangement i oktober hvert år for elever i første klasse på videregående skoler.

Det årlige Dignity Day arrangementet for skoleelever er bakgrunnen for tanken om at det kan være interessant å ha en diskusjon om verdighet på tvers av generasjoner og institusjoner. Ideen om å sette sammen studenter, elever og seniorer i grupper for å utforske verdighet som begrep tok etter hvert form. Initiativtakerne arbeider alle med utdanning og kompetanseheving innenfor omsorgsyrkene. Verdighet er et begrep som brukes mye i tilknytning disse yrkene, men ofte uten at innholdet i begrepet er særlig definert.

Spørsmålene vi stilte oss, var: *Hva betyr verdighet for skoleungdom, voksne studenter og eldre? Hvordan skape en dialog mellom ulike generasjoner om hva verdighet er?*

Forberedelse og gjennomføring

Planlegging:

Arbeidsgruppen hadde fire møter hvor detaljer for selve Dignity Day ble diskutert. Det ble innhentet godkjenning fra Global Dignity Norge til å tilpasse og bruke deres opplegg for dette arrangementet. Det ble bestemt at det fra studentene skulle oppnevnes en veileder i hver gruppe som hadde ansvaret for selve gruppeprosessen. Det ble tidlig avklart at Utviklingssenteret spanderte lunsj på alle deltakerne, og Høgskolen leiet lokaler. Elevene, resten av studentene og seniorenne var gruppedeltaker.

For å få deltakelse fra seniorer ble det sendt ut informasjon til seniorråd i kommunene og senior-universitetet, lagt ut informasjon på internettet og tatt personlig kontakt med mulige deltakere.

Ulike media ble kontaktet for å kunne dokumentere dagen. Haugesunds Avis var interessert i prosjektet og hadde en reportasje om arrangementet dagen etter. Programmet for dagen avviker en del fra det som videregående skole legger opp til. Vi fulgte ikke det detaljerte programmet som er standard for skolene, men laget egne rammer som vi mener var bedre tilpasset formålet vårt.

Studentene hadde både forelesning og gruppearbeid om verdighet i forkant av selve dagen. Elevene fra videregående skole var også forberedt og hadde fått informasjon. Seniorenne var de som fikk minst informasjon (vedlegg 1).

Gjennomføring:

Programmet for dagen ble gjennomført fra kl. 09:00 til kl. 14:00. Kristin Ådnøy Eriksen innledet dagen med en kort forelesning om verdighetsbegrepet. Vekten var i hovedsak på en positiv forståelse av innholdet i begrepet, og hva den enkelte selv kan gjøre for å bidra til et samfunn som behandler individer med respekt og verdighet. Deretter startet gruppearbeidet. Det var sju grupper med sju til åtte deltakere. Gruppearbeidets varighet var beregnet til to og en halv time. Gruppeleders hovedoppgave var å passe på tidsbruken, og sørge for at alle deltakerne i gruppene var delaktige.

1. Medlemmene presenterer seg kort.
2. Hva betyr verdighet for den enkelte? Deltakerne har fått utdelt hvert sitt ark med den pedagogiske sol til å notere på, ca. fem minutter
3. Felles tankekart, ca. 10 minutter
4. Arbeid med presentasjonene i fellesskap, to timer. Gruppene kan velge ulike presentasjonsformer; plakat, collage, rollespill, film, sang, dans, dikt.....
5. Plenum samling med presentasjon av gruppenes arbeider, 30 minutter
6. Oppsummering og evaluering, 30 minutter
7. Studentene evaluerer gruppeprosess og – ledelse, 30 minutter.

Prosjektet ble dokumentert på forskjellige måter:

Plakatene som gruppene utarbeidet er tatt vare på (vedlegg 2, 3 og 4).

Reportasje i Haugesunds Avis den 15. oktober 2015.11.24 [Haugesundsavis 2015.pdf](#)

Rapport.

Verdighetsbegrepet

Begrepet «verdighet» blir brukt i mange ulike sammenhenger. Den grunnleggende tanken er at alle mennesker har sitt iboende, medfødte menneskeverd. I innledningen til FNs verdenserklæring om menneskerettigheter heter det at «anerkjennelse av menneskeverd og like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten er grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden».

I helse- og omsorgsyrkene er respekten for det enkelte menneskets liv og verdighet en fellesnevner for alle profesjons- og yrkesutdanningene. I yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere (NSF, 2011) beskrives det etiske fundament for all sykepleie. Det er mennesket selv og respekten for det enkelte menneskets liv og iboende verdighet som skal prege praksis. I punkt to heter det at «Sykepleieren ivaretar den enkelte pasients verdighet og integritet».

Verdighet er også et begrep som brukes i samfunnsdebatten. Global Dignity har utviklet fem verdighetsprinsipper som gjenspeiler dette. Det er ingen definisjoner, men et utgangspunkt for refleksjon over hva verdighet kan være. Formålet er å stimulere til en større oppmerksomhet på konsekvensen av de valg og de handlinger som gjøres av enkelt personer og institusjoner i samfunnet.

1. Alle mennesker har rett til å leve et verdig liv.
2. Et verdig liv er å bruke sine ressurser som menneske. En forutsetning for dette er å ha tilgang til helsetjenester, utdanning, inntekt og sikkerhet.
3. verdighet er å ha frihet til å ta avgjørelser og treffe valg som berører eget liv – og oppleve at denne rettigheten blir møtt med respekt.
4. Verdighet bør være det styrende prinsipp for alle handlinger.
5. Vår egen verdighet er gjensidig avhengig av andres verdighet.

Global Dignity har som hovedperspektiv det hver enkelt av oss kan gjøre for at vi opplever verdighet; Hva kan vi gjøre for å styrke egen og andres verdighet (Global Dignity, udatert). Et annet ord for en slik tankegang er allmenmoral som viser seg i praksis i et samfunn. Flere normer og verdier kommer fra allmenmoraliske prinsipper, for eksempel et verdig liv, ansvar, autonomi, respekt og aktelse (Henriksen og Vetlesen, 2006, i Slettebø, 2013).

Allmenmoralen gir noen retningslinjer for hvordan samfunnet skal fungere. Men ofte kan det oppstå dilemmaer der det er vanskelig og vite hva som er best å gjøre i visse situasjoner. Det må brukes skjønn i dialog med den eller de det gjelder. Skjønn utvikles ved erfaring (Slettebø, 2013).

Refleksjon over begrepet verdighet i de sammensatte gruppene kan gi alle deltakerne en ny måte å tenke verdighet på. Vi antok at når ulike aldersgrupper med ulike erfaringer og fartstid i livet delte sine tanker og refleksjoner om verdighet ville det føre til en forståelse for, en innsikt i og en aksept for andre menneskers opplevelser og følelser. Vi håpet også at gruppearbeidet ville avsløre flere likheter enn ulikheter, og føre til en toleranse for andre mennesker, uansett alder og bakgrunn. De som skal arbeide med sykepleiefaglige oppgaver kan dermed bli i stand til å håndtere utfordringer knyttet til personers verdighet på en bevisst måte. De eldre kan bli i stand til å ta kontroll over situasjoner som oppstår, og påvirke det som skjer. Det kan hevdes at det skjer en læring, som kan føre til endring i oppfatningen av hvordan andre mennesker er. Refleksjon er et virkemiddel for å fremme læring (Knowles m.fl. 1998). Refleksjon kan være til hjelp for å forstå sine egne oppfatninger av hva verdighet er. En måte å reflektere på er å involvere seg i aktiviteter som visualiserer egne oppfatninger. Vi valgte å starte gruppearbeidet med at deltakerne fikk utdelt et ark med en pedagogisk sol hvor ordet «verdighet» var utgangspunkt for refleksjonen. Målet er at deltakerne uttrykker forventninger, behov, verdier eller interesser. Øvelsen skal lede oppmerksomheten til å oppdage det som har betydning for den enkelte. I følge Tveiten (2013) kan det skje en bevisstgjøring gjennom assosiasjoner, følelser og holdninger som igjen kan lede til valg, for

eksempel til å endre noe. I denne situasjonen kan oppfatninger om og holdninger til andre aldersgrupper endres. Når deltakerne deretter samarbeider om et felles produkt, kan det gi flere perspektiver på begrepet verdighet, og en dypere refleksjon som kan gjøre det lettere å sette ord på egne tanker og følelser (Bie, 2010). Fellesskapet i en gruppe og samarbeidet kan være uttrykk for at en felles forståelse enten er til stede, eller under utvikling (Dewing et. al, 2014).

Presentasjoner

Gruppene valgte å presentere resultatet av gruppearbeidet på ulike måter.

En gruppe hadde rollespill hvor de demonstrerte hvordan eldre kan oppleve å bli behandlet på en verdig og uverdigg måte.

En gruppe laget dikt ut fra stikkord i den pedagogiske solen og plakaten.

En gruppe hadde laget en plakat med bilder, tekst og tegninger, og fremførte en sang.

En gruppe hadde tilsvarende plakat og fortalte en vits

To grupper hadde lagt ned mye arbeid i selve plakat.

En gruppe hadde sittedans og plakat.

Evaluering

Deltakerne fikk utlevert tre post- it lapper hver. Alle skulle svare kort på tre evalueringsspørsmål. Det var bare en gul lapp til disposisjon for hvert spørsmål.

Vår underliggende tanke var at prosjektet kunne oppleves og tolkes på ulike måter av deltakerne. Kvalitative data basert på deltakernes svar på spørsmålene kan gi oss som arrangører en meningsfull oppfattelse av flere personers opplevelser og tolkninger. Svarene på lappene ble derfor analysert med tanke på å finne et innhold som ga mening for oss (Graneheim og Lundman, 2004).

Lappene ble transkribert og innholdet kodet med farger. I innholdsanalysen skilte to kategorier seg ut i forhold til spørsmål en; læringsverdi og det sosiale. I tillegg til ord er bruk av symboler flittig brukt. Hjerter, stjerner og måner går igjen. Symbolene er ikke analysert.

Utgangsspørsmålet: *Hva har du fått ut av denne dagen?*

1)Læringsverdi

Flere av deltakerne hadde lært mere om hva verdighet er. Det å sette ord på hva de tenkte om begrepet ga en økt bevissthet. Dette skapte en større forståelse for at det kan være ulike oppfatninger om hva verdighet er, og hva som er verdifullt for ulike aldersgrupper. Andre kommenterte at det var mye likt i måten å tenke verdighet på, og at det ikke spilte noen rolle for oppfatningen hvilken aldersgruppe en tilhørte. Mange syntes det var givende å arbeide med flere generasjoner, og at det spesielt hadde vært lærerikt. Det var «kjekt» å få andres innblikk i og erfaringer med verdighet, og det hadde vært gode diskusjoner på tvers av alder. For noen hadde dette satt i sving nye tanker. Flere nevnte at det hadde gitt grunnlag for ettertanke og refleksjon.

Ord som «spennende», «interessant» «glede» og «positivt» kommer også frem i evalueringen.

2)Det sosiale

Dagen hadde også betydning sosialt for noen av deltakerne.: Noen hadde truffet gamle kolleger, møtt mange kjekke mennesker og fått nye venner. Det ble opplevd som et godt samvær som ble karakterisert som morsomt, gøy, hygge, koselig, inspirerende og interessant. Ord som «gode samtaler», «godt fellesskap», «samhold» og «gode diskusjoner» ble brukt.

Det er en som sier at det er vanskelig og bidra med noe selv.

Utgangsspørsmålet: *Hva tenker du om gruppesammensetningen?*

Her er evalueringen nesten entydige.

Tilnærmet alle opplevde sammensetningen av gruppene som nyttig, fin og variert, bra, veldig bra, interessant, veldig positivt, veldig spennende og lærerikt var ord som ble brukt. Det var kjekt å snakke med forskjellige generasjoner, og høre flere generasjoners mening. Et par kommenterte at det var vanskelig og få de yngste med på diskusjonen. En mente det var utfordrende for eldre å bidra konstruktivt, og en stilte spørsmålet «hvordan få alle til å bidra på lik fot når alderssammensetningen er så sprikende?».

En deltaker oppsummerer gruppearbeidet slik: «Veldig spennende dag. Tusen takk!».

Utgangsspørsmålet: *Skal vi gjøre det igjen, og hva kan gjøres bedre?*

Her var det enklere å gjenkjenne representanter for de ulike deltakergruppene. Ellers er tilbakemeldingene nokså sprikende.

Noen studenter gir uttrykk for at temaet og dagen er gjentakelse av undervisningen i videreutdanningen, og at det blir brukt for mye tid på dette.

Noen etterlyser bedre informasjon i forkant av dagen: «..vær mere tydelige og konkrete ifht. Informasjon og rammer», gi mere konkret informasjon til «oss som kommer utenfra», tydeligere informasjon i invitasjonen.

Noen ønsker å bruke tid på refleksjon og diskusjon i gruppene, og ikke ha krav til et resultat som for eksempel poster.

Det bør gis bedre informasjon om gruppeprosesser, og opplæring av gruppeledere. En ønsker at det ikke skal være gruppeleder, og mener at da blir alle deltakerne ansvarliggjort.

Vi bør invitere enda flere eldre. Også eldre som ikke har helsefaglig bakgrunn.

Selve presentasjonen av gruppearbeidene får få kommentarer, det er noen som ikke ønsker mingling, men at hver gruppe presenterer sitt resultat.

«Grei gjennomføring» og «bra planlagt» var også kommentarer.

De fleste svarte et ubetinget «ja» på at vi burde arrangere dagen igjen. «Flott dag», «Ja takk til gjentakelse» var noen av kommentarene.

Deretter ble det en uformell tilbakemelding i plenum, men det var få konkrete ting som kom frem.

Vår egen oppsummering:

Vi bør for vår egen del lage en mere detaljert plan over dagen med tydeligere rammer og litt bedre struktur. Huske å legge inn pauser i gruppearbeidet, noe vi overlot til gruppene og finne ut av selv. Spesielt seniorene bør få noe mere informasjon om hva dagen går ut på. Studentene kan få mer innføring i gruppeprosesser, og hva det innebærer å være gruppeleder.

Vi må få til en bedre markedsføring for å kunne rekruttere seniorer ved neste anledning. Vi ønsker også flere mannlige deltakere.

Det var en positiv overraskelse at det ble ulike typer resultat av gruppearbeidene.

Stort sett er vi som planla og organiserte dagen fornøyde. Vi opplevde at engasjementet i gruppene var stort. Det var et godt samarbeid oss i mellom, og en fin måte å bli kjent med hverandre på. Det var positivt at avisen laget en sak om arrangementet. Dagen ble stort sett slik vi håpet.

Vi gjør gjerne dette igjen. I 2016 er det ikke studenter i videreutdanningen, men vi kan ta med bachelorstudenter i sykepleierutdanningen.

Diskusjon

Vi ser at våre egne vurderinger samsvarer godt med tilbakemeldingene som kom under evalueringen. Vi var spente på om det hadde skjedd noen form for læring i gruppearbeidene. For senioren var det frivillig og delta, og indre motivasjon hos eldre fremmer læring (Knowles m.fl. 1998). Antakeligvis var de eldre motivert for å reflektere og lære, det var derfor de deltok på arrangementet. De valgte selv å møte fordi temaet kan ha relevans for deres personlige liv. I følge Knowles m. fl. (1998) er læring en utvikling av og integrering av kunnskap og livserfaring som blir knyttet til nye erfaringer og ny kunnskap gjennom blant annet refleksjon. Ved hjelp av refleksjon er det den som lærer sine egne erfaringer, forståelse og oppfatning som blir gransket ved å delta personlig i dette gruppearbeidet, og som kan føre til en personlig klokskap og en handlingsberedskap som kan brukes i ulike situasjoner (Bie, 2010). Også studentene som deltok kan regnes som voksne. I følge Knowles m.f (1998) er voksne interessert i å lære det som har relevans for egen jobb og eget liv når kan kobles til egen erfaring og når det har et definert mål.

Vår teori var at studentene har erfaring fra helsesektoren og arbeid med pasienter, og at de har opplevd etiske dilemmaer eller situasjoner som er knyttet til spørsmålet om menneskers verdighet (Slettebø, 2013). De hadde også hatt temaet verdighet i en av studieukene som en del av etikkundervisningen. Det er mere usikkert hvor elevene i videregående skole kan plasseres. Elevene i videregående skole hadde diskutert temaet verdighet uken før, og hadde dermed en forberedhet. I en gruppe var det vanskelig å få aktiv deltakelse fra de yngste. Noe som kan bety at kunnskaper, erfaring og refleksjonsevnen ikke er på samme nivå som hos de eldre deltakerne. Allikevel kan læringsutbytte være stort, fordi de andre deltakerne «viser» hvordan erfaring og kunnskap kan brukes aktivt i refleksjon for å lære, og å utvikle en større forståelse for et fenomen. Det kan også tenkes at gruppen ble dominert av de eldre deltakerne. Utfordringen for gruppeleder kan være å skape et klima i gruppen som gjør at alle medlemmene bringer sine erfaringer, tanker og oppfatninger til gruppen slik at samspillet i gruppen blir konstruktivt. Enkelte gruppemedlemmer kan, bevisst eller ubevisst, ta opp konkurransen om veilederrollen, slik noen av studentene ga tilbakemelding om (Tveiten, 2013). De fleste gruppene rapporterte om et godt samarbeid innad i gruppen. Struktur og rammer er viktig for at det skal være et trygt miljø i gruppen (ibid). Når vi i planleggingsgruppen gikk rundt mellom gruppene, observerte vi enkelte situasjoner hvor noen av deltakerne inntok en dominerende rolle. Mange av senioren var tidligere helsearbeidere,

og fremsto som ressursrike personer som kan være vanskelige å lede i alderssammensatt gruppe. Det kan skape passivitet hos enkelte gruppedeltakere, spesielt blant de helt unge som kan være beskjedne og i liten grad tør å gi uttrykk for egne tanker og følelser (Tveiten, 2013). Alle deltakerne hadde et ansvar for gruppens fremdrift og resultat. Men det å lede en gruppe var også et læringsutbytte for de studentene som hadde gruppeledelse som eget ansvar. Det er et profesjonelt yrkesansvar å lede ulike grupper gjennom et mangfold av arbeidsoppgaver.

Våre egne vurderinger med hensyn til organiseringen av dagen er nokså sammenfallende med tilbakemeldingene fra deltakerne. Dette er erfaringer som kommer til nytte når vi planlegger en ny Dignity Day. Spesielt viktig er det å informere deltakerne bedre om hva dagen går ut på, og gi gruppelederne en bedre innføring i gruppeprosesser for å sikre at alle deltakerne kommer til og bidrar til prosessen. God informasjon skaper trygghet fordi dagen er definert og planlagt. Det kan danne grunnlaget for bevisstgjøring, oppdagelse og refleksjon, og på den måten gi rom for flere perspektiver på begrepet verdighet (Tveiten, 2013).

Konklusjon

Vi har prøvd ut en modell for Dignity Day som inkluderer ulike aldersgrupper, og arrangerte et møtepunkt, satte rammer for diskusjoner og struktur på dagen. Små grupper ga rom for dialog og meningsutveksling som ble gjenspeilet i ulike former for kreative presentasjoner. Verdighet var et tema som engasjerte deltakerne, og opplevelsen av hva verdighet er var nokså like på tvers av generasjonene.

Dagen ble stort sett godt evaluert. Noen ting kan vi forbedre, som informasjon til deltakerne og sikre at alle gruppene har en god prosess. Selv om noen få deltakere mente det kunne være nok å ha en diskusjon i gruppene om temaet verdighet, viser plakaten og fremførelsene av sang, sketsj, sittedans, dikt og rollespill at flere av gruppe medlemmene har gjort noen oppdagelser om temaet og om samarbeid på tvers av aldersgrensene. Det kan derfor være nyttig og videreføre den ideen, og eventuelt prøve ut andre kreative uttrykk for gruppearbeidet.

Samarbeidet på tvers av institusjoner har vært inspirerende, og vi ønsker å videreføre dette samarbeidet i form av en Dignity Day neste år ut fra den samme modellen, men kanskje med en ulik sammensetning av deltakere.

Deltakere:

Kristin Bie Ragnhild Galtung Bjørkvik Kristin Ådnøy Eriksen Marit
Langesæter

Kontakt: kristin.bie@haugesund.kommune.no

Referanser

Bie, K. (2010). *Refleksjonshåndboken*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dewing, J., McCormack, B., & Titcen, A. (2014). *Practice Development Workbook for Nursing, Health and Social Care Teams*. Oxford: Wiley Blackwell

Global Dignity. (udatert). *Håndbok for veiledere*. <http://www.globaldignity.no/handbok/>

Graneheim, U.H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* (2004) 24, 105-112

Knowles, M.S., Holton, E.F., & Swanson, R.A. (1998). *The Adult Learner*. Houston: Gulf Publishing Company Texas

NSF. (2011). *Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere*. ICNs etiske regler. Oslo: Norsk Sykepleierforbund

Slettebø, Å. (2013). *Sykepleie og etikk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Tveiten, S. (2013). *Veiledning, mer enn ord*. Bergen: Fagbokforlaget

Vedlegg:

Vedlegg 1 Invitajon til Global Dignity day

Vedlegg 2-4 Ulike postere

Vedlegg 1

Utviklingssenter for
sykehjem og hjemmetjenester

Karmsund
videregående
skole

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

«Global Dignity Day» 14.oktober 2015

Vi har gleden av å invitere deg som er over 65 å delta på en dag med fokus på verdighet.

Kronprins Håkon er initiativtaker og beskytter for den internasjonale «Global Dignity Day» som inntil nå er blitt arrangert i videregående skoler. Vi ønsker å videreføre ideen i et samarbeidsprosjekt mellom Haugesund kommune v/Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester; Karmsund videregående skole, helsefagarbeiderlinjen; og Høgskolen Stord/Haugesund, videreutdanning i Eldre, helse og samfunn.

Vår idè er at elever fra videregående skole, studenter fra videreutdanning og en gruppe eldre mennesker skal dele erfaringer og tanker om hva ordet verdighet betyr for samfunnet generelt, og for dere i gruppen spesielt. Det er utarbeidet et fast opplegg for de videregående skolene som vi kommer til å følge.

Dignity Day arrangeres onsdag 14.oktober.

Vi skal være i Tabernakelet, Skåregt. 131, Haugesund.

Start er kl. 09:00, og vi avslutter senest kl. 14:00. Det blir servert en enkel lunsj som ikke koster noe for dere som deltar.

Om du har anledning til å være med, ta kontakt med en av de undertegnede innen 30.september. Velkommen!

Med vennlig hilsen

Ragnhild Bjørkvik Galtung,

ragnhild.bjorkvik.galtung@skole.rogfk.no

(Karmsund videregående skole)

Kristin Ådnøy Eriksen, tlf.: 52 70 27 02

kristin.eriksen@hsh.no

(Høgskolen Stord/Haugesund)

Marit Langesæter, tlf.: 52 70 27 54

Kristin Bie, tlf.: 90 64 21 60

marit.langesaeter@hsh.no

kristin.bie@haugesund.kommune.no

(Høgskolen Stord/Haugesund)

(Haugesund kommune)

Vedlegg 2 -4 Ulike postere

Likeverd

Omsorg

GLEDE

Neste-
kjarlighet

VERDIGHET

Verdighet-fattigdom
Livet er ikke umulig
engang for oss, vi som er de
fattigste av alle fattige,
Som bærer dette kontinentet
på hodene våre, i hodene våre
i magene våre manbott

jeg tror på god tro
i menneskene og verdigheten
er like for

Om du
dip r
nines
lyon 14
Das je
om de
i den
bevisch
Forthe
After

Om du
hånd og
gi meg din
g meg verdigheten

Human dignity is the
Most important human right
From which all other

VERDIGHET

HVA MENER VÅR GRUPPE OM ORDET VERDIG??

JO, NÅ HAR VI GREIDD Å FÅ TANKEKART
FERDIG

VIKTIG ER DET Å BLI SETT,
HØRT, OG OGSÅ FÅ SIN RETT

Et øyeblikk!

LIKEVERD ER ET NØKKEWORD
EMPATI FOR BESTEMOR

REFLEKSJONER I DITT
KAN GI HJELP TIL INDRE

YRKE
STYRKE

ALLE HAR IDENTITET
TRENGER TILLIT SOM DU VET

VÆRE HELT OG FULLT TILSTEDE
GI EN KLEM OG SPRE LITT **glede**

trygghet

SMIL OG VARME SKAPER **Hygge**
HVERDAGENE BLIR DA SÅ TRYGGE

HVA ER LYKKE?
KAN DEN GRO?

"SØSTER", GI MEG HJELP PÅ DO!

KANSKJE ER DET BAGATELLER,
MEN DET ER ET LIV DET GJELDER

DERFOR, HUSK I NESTE MØTE
INGEN, INGEN MÅ DU STØTE
GI ALL VERDIGHET EN SJANSE

GLEDE, TRØST OG TOLERANSE!

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND
STORD/HAUGESUND UNIVERSITY COLLEGE

Global Dignity Day ble etablert i 2006 og har årlige arrangement i videregående skoler. Målet er bl.a. å stimulere til en global samtale om verdighet og engasjere ungdom i betydningen av verdighet.

En videregående skole, en høgskole og et utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester tok i 2014 initiativ til å arrangere en dag som inkluderte både elever, voksne studenter og eldre over 65 år.

Vi ønsket å jobbe med hva verdighet betyr for skoleungdom, voksne studenter og eldre – og hvordan vi kunne tilrettelegge for dialog mellom ulike generasjoner om hva verdighet er.

Rammene for dagen var forelesning om verdighetsbegrepet, arbeid i små grupper med representanter for ulike generasjoner – og en kreativ presentasjon av gruppenes forståelse av verdighet. I gruppene var det god dialog og meningsutveksling. *Verdighet* var et tema som engasjerte deltakerne, og opplevelsen av hva verdighet er var nokså like på tvers av generasjonene. Presentasjoner var i form av plakater og fremførelser av sang, sketsj, sittedans, dikt og rollespill.

Deltakerne vurderte dagen som interessant og lærerik, med ønske om gjentakelse for å skape en møteplass for samtale og refleksjon på tvers av generasjonene.